

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus de Conscientia, de Legibus, de Peccatis, de Virtutibus
Theologicis, de Religione, & Beneficiis. Adjunctis in hac editione
Propositionibus ad hanc usque proscriptis

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, 1734

VD18 90392140

Q. 2. An tenemur diligere inimicos, id est eos, qui nos, vel nostros oderunt,
vel aliquâ injuriâ affecerunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40986

vo. *Quod ab alio oderis fieri tibi, vide, ne tu aliquando alteri facias.* Tob. 4. Hinc S. August. lib. de vera Relig. cap. 46. ait. *Ea est Regula dilectionis, ut, qua sibi vult bona provenire, & illi velit; & qua accidere sibi mala non vult, & illi nolit.*

Q. 2. *An tenemur diligere inimicos, id est, eos, qui nos, vel nostros oderunt, vel aliquâ injuriâ affecterunt?*

Resp. I. Præceptum Charitatis erga proximum obligat etiam erga inimicos, perinde, ac si tales non essent. *Ita omnes.* quia nihilominus sunt verè proximi, utpote ejusdem nobiscum æternæ beatitudinis capaces, per quam capacitatem nobis societate quadam junguntur. Quare tenemur eos non solum non odisse, sed etiam positivè diligere amore affectivo, non quidem ut sunt inimici, sed ut sunt homines beatitudinis capaces, & quia Deus vult, ut illos amemus. Et constat etiam ex Matth. 5. *Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos: & orate pro persecutibus & calumniantibus vos.* Quæ verba, juxta Ecclesiæ, & Patrum interpretationem continent verum præceptum, quod est etiam juris naturalis.

Resp.

Resp. II. Ex Charitate obligamur erga inimicos generatim ad ea omnia, ad quæ tenemur erga proximum, modo supra explicato; siquidem sunt verè proximi nostri. Speciatim verò tenemur 1. Omne in illos odium, ac vindictæ affectum rejicere, ac deponere, atque omnes offensas ex corde iis remittere, ita ut ob offensam illis non malè velimus, sed ea non obstante semper parati simus iis exhibere debita internæ dilectionis signa, etsi veniam non petant, imò in odio contra nos persistant, ex Matth. 6. *Si non dimiseritis hominibus: nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra.* Et Eccli. 10. *Omnis injuria proximi ne memineris: & nihil agas in operibus injuria.* Unde nunquam licet iis velle malum ut eorum malum, nec de malo ut eorum malo gaudere, vel de eorum bono ut eorum bono dolere; hæc enim sunt odii actus. *Cùm ceciderit inimicus tuus, ne gaudeas, & in ruina ejus ne exubret cor tuum: ne fortè videat Dominus, & displiceat ei.* Prov. 24. *Si de prosperitate addicitur, & de calamitate se odientis letatur, constat, quòd non amat.* ait. S. Gregor. lib. 22. Job. cap. 6. neque licet à Deo, vel hominibus vindictam injuriæ expetere ex displicentia personæ, multò minus eam sumere.

2. Tenemur eos non excludere ab actu interno Charitatis, quem erga proximum

elicimus, sed eos in eo generatim includere; imò in particulari hos numero, ac determinatè diligere, quoties periculum est, ne ob gravem injuriam acceptam eos oderimus, eisque malum optemus, ut sæpe contingit, nisi illud odium actu amoris, & oratione cohibeatur: nam tunc ille amor est medium necessarium ad servandum præceptum.

3. Tenemur inimicis ex interno affectu præstare communia dilectionis signa, & beneficia, quæ aliis ejusdem statûs, & conditionis præstare solemus, qualia quæ Christiano debentur à quovis Christiano, concivi à concive, cognato à cognato, pauperi à divite, superiori à subdito, &c. *Ita commun. S. Thom. 22. q. 25. a. 9.* nam tenemur inimicos diligere, eis benefacere, & pro eis orare, in particulari quidem, quando occurrit necessitas: & in communi extra casum necessitatis, quando scilicet alios homines in communi amamus, vel aliis hominibus benefacimus, aut pro eis oramus in communi, etiam absque obligatione. Hinc non licet inimicum excludere à communibus orationibus, vel elemosynis, à resalutatione, à responsione ad interrogata, mercium expositarum venditione, &c. Nam talis exclusio esset vindicta privato illicita, & in talibus circumstantiis signum odii præbens scandalum; ideoque de se adversatur Charitati, & quidem graviter.

Spe.

Specialia autem benevolentiae, signa, & beneficia non tenemur eis praestare per se loquendo, nisi iis indigeant; sed solum esse parati ad praebendum, quando egebunt: quia praecipuum de exhibenda benevolentia non obligat pro omni tempore, sed tantum in casu indigentiae proximi, juxta illud Prov. 25. *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum... & Dominus reddet tibi.* Enimvero ex praecipuo Charitatis non aliter tenemur, per se loquendo, amare inimicos atque alios homines; nam non magis sunt proximi nostri, quam alii homines. Non tenemur autem per se loquendo amare alios homines in particulari ex lege Charitatis, nisi in casu necessitatis; & extra casum necessitatis sufficit, si eos amemus in communi, & eis communia benevolentiae signa exhibeamus.

Dixi, *Per se loquendo.* Nam ob circumstantias quasdam potest esse ratio obligationis ad ista specialia praestanda inimico, ut periculum scandali ex omissione, inimici necessitas spiritualis, vel temporalis, exhibitio specialium signorum amoris ex parte ipsius. Item si per aliqua specialia beneficia, vel signa amoris certo possis, saltem sine gravi incommodo, inimicum tibi, & Deo reconciliare, ad ea teneris; quamvis ille prior offenderit, & nolit inimicitiam deponere, nisi tu eum sic praevenias, juxta illud ad Rom. 12. *Noli vinci à malo, sed*

vince in bono malum. Quia ex Charitate tenemur grave damnum proximi, præsertim spirituale, licet ex ejus culpa obveniens, impedire, vel tollere, cum possumus saltem sine nostro gravi incommodo: Imò juxta Suarez, & alios, si inimicum ante offensam solebas salutare, alloqui, cum eo conversari, &c. Tametsi illa sint specialia dilectionis signa, teneris eadem præstare, nisi circumstantiæ speciales aliud postulent, vel excusent, ut si specialis illa benignitas inimico non sit profutura: quia istorum recusatio extra circumstantias speciales censetur communiter signum odii, vindictæ, vel contemptus, ac proinde odii fomitem, & scandalum præbet, & Charitati adversatur. Item tenemur specialia beneficia, & signa inimico exhibere, si ipse ea nobis prius exhibeat: nam horum omissio censeretur moraliter vindicta, & signum inimicitæ: quæ præcepto negativo vetantur.

4. Tenemur inimico veniam petenti non solum offensam condonare ex animo, nempe odium, malevolentiam, & vindictæ appetitum rejiciendo, ac deponendo (ad quod obligamur etiam si non peteret) sed etiam externa benevolentia, & reconciliationis signa exhibere, habita ratione circumstantiarum. Tunc enim horum omissio esset quædam odii declaratio, vindicta, & scandali causa. Excipe nisi sit Pater,
vel

vel quivis Superior, qui quandoque potest
justæ correctionis causâ erga liberos, vel
subditos benevolentia signa differre, mo-
dò intus Charitatem servet.

5. Tenemur inimicis in necessitate sive
spirituali sive corporali opitulari, & dam-
num in honore, fama, corpore, vel rebus
impedire, saltem dum sine nostro gravi
damno possumus. *Benefacite his, qui ode-
runt vos.* Mat. 5. nam ad id tenemur er-
ga proximum. Porro qui alterum injustè
offendit, tenetur veniam petere; nam id
exigit ratio justitiæ: quod si duo mutuo se
offenderunt, tunc si offensio sit æqualis
gravitatis, tenetur reconciliationem pe-
tere, qui prius offendit: si inæqualis, tene-
tur ille, qui gravius offendit; nisi fortè gra-
vior offensio æquaretur prioritati, offen-
sionis, judicio prudentis; tunc enim pares
essent.

Resp. III. Non tenemur remittere ini-
mico satisfactionem debitam, ut honoris,
famæ, vel pecuniæ: quia eam exigere non
est vindicta, sed usus juris. Quippe inju-
riam passus habet jus ad congruam satisfa-
ctionem, & jus illud per legitimam pote-
statem prosequendi. Et hæc compensatio,
seu restitutio non expetitur, quatenus est
malum inimici, sed quatenus in nostrum
bonum justum cedit, & malum nostrum
expellit. Imò adversus illum licet insti-
tuere actionem tum civilem, tum crimi-

nalem, modò id non fiat ex odio, vindicta, vel alio pravo fine. Civilem quidem, ut damnum illatum compenſet, vel pro injuria ſatisfaciat: criminalem verò ex amore publicæ juſtitix, ne aliis noceat, vel ne impunita maneant crimina cum Reip. damno. Qui tamen uterque procedendi modus ordinariè non vacat periculo, cum pauci amore juſtitix, aut boni communis ducantur, plurimi verò vindictæ explendæ deſideriò. Ita S. Thom. 22. q. 108. a. 1. ubi ait. *Vindictio fit per aliquod pœnale malum inflictum peccanti. Eſt ergo in vindicatione conſiderandus vindicantis animus. Si enim ejus intentio feratur principaliter in malum illius, de quo vindictam ſumit, & ibi quieſcat, eſt omnino illicitum: quia delectari in malo alterius pertinet ad odium, quod Charitati repugnat, qua omnes homines debemus diligere. Nec aliquis excuſatur, ſi malum intendat illius, qui ſibi injuſte intulit malum: ſicut non excuſatur aliquis per hoc, quod odit ſe odientem. Non enim debet homo in alium peccare propter hoc, quod ille peccavit priùs in ipſum. Hoc enim eſt vinci à malo, quod Apoſtolus prohibet. Rom 12. Dicens, noli vinci à malo, ſed vince in bono malum. Si verò intentio vindicantis feratur principaliter ad aliquod bonum, ad quod pervenitur per pœnam peccantis: puta ad emendationem*

pec-

peccantis, vel saltem ad cohibitionem ejus, & quietem aliorum, & ad justitia conservationem, & Dei honorem, potest esse vindictio licita, aliis debitis circumstantiis servatis.

Æquam tamen ad arbitrium prudentum satisfactionem ab inimico oblatam acceptare tenemur ex Charitate: nec tunc licet judicem interpellare, nisi reus sit Reip. noxius, vel periculum sit, ne alios similiter injuriâ afficiat. Nam extra hos casus actionem civilem instituere, & inimicum sumptibus onerare est contra Charitatis legem vetantem, ne alteri facias, quod tibi non vis rationabiliter fieri.

Q. 3. *An vindicta, seu redditio mali pro malo, facta auctoritate privata semper est illicita?*

Resp. Aff. Constat 1. Ex Eccli. 28. *Qui vindicari vult, à Domino inveniet vindictam... Memento novissimorum, & desine inimicari.* Et ex Mat. 7. supra cit. & ex Rom. 12. *Nulli malum pro malo reddentes... Non vosmetipsos defendentes (hoc est ulciscentes.) Scriptum est enim: mihi vindicta, & ego retribuam, dicit Dominus, &c.* Et 1. ad Thess. 5. *Videte, ne quis malum pro malo alicui reddat.* 2. Quia vindicta privatâ auctoritate illata, est non solum contra Charitatem, sed eti-

ara